

Fremsat den 9. marts 2021 af Susanne Zimmer (UFG), Uffe Elbæk (UFG) og Sikandar Siddique (UFG)

Forslag til folketingsbeslutning

om beskyttelse og bevarelse af gamle træer på offentlige arealer

Folketinget pålægger regeringen at foretage en juridisk bindende udpegning, som beskytter og bevarer gamle træer, læbælter m.m. på offentlige arealer. Det juridiske grundlag for udpegningen skal være fastlagt inden udgangen af 2021,

og udpegningen skal være tilendebragt inden udgangen af 2022. Arbejdet med det juridiske grundlag og udpegningen skal foregå i tæt samarbejde med biodiversitetsforskere og grønne interesseorganisationer.

Bemærkninger til forslaget

Gamle træer er livsvigtige

Træer er livsvigtige for mennesker, dyr og planter. For det første lagrer store og gamle træer meget kulstof. Forskning viser, at jo ældre og større træer er, des mere CO₂ lagrer de, og jo mere CO₂ vil de frigive, hvis de fældes og brændes.

For det andet er gamle træer hjemsted for fugle, svampe og insekter. Veterantræer huser generelt særlige samfund af svampe, insekter og hulrugende fugle, flagermus samt epifytiske laver og mosser. Sådanne organismer indgår i adskillige af skovens fødekæder. Et veterantræ i et naturområde fungerer nærmest som et selvstændigt økosystem og betragtes som en nøglebiotop (»Veterantræer og dødt ved«, Naturen i Danmark, www.lex.dk). Ca. 40 pct. af de danske arter er opført på IUCN's rødliste over truede arter (»Rødliste 2019«, Den danske rødliste, Aarhus Universitet, Institut for Bioscience), og bevarelsen af gamle træer og deres naturlige og uforstyrrede omgivelser i skoven kan spille en vigtig rolle som hjemsted for en mangfoldighed af arter og for opretholdelsen af biodiversiteten. Det gælder både i skoven, på åbne områder og i byen.

For det tredje har træer herlighedsværdi. I byerne er træerne med til at skabe smukke områder, pryde gaderne og give parker, pladser og gader identitet. Desuden har gamle og ikoniske træer i beboede områder kulturhistorisk værdi, og de bidrager i kraft af deres tilstedeværelse til menneskers mentale sundhed og velvære.

Gamle træer fældes

Befolkningsstiltvæksten er stigende i de større byer, og dermed bliver gamle og store træer ofte fældet til fordel for byggeprojekter eller af anlægshensyn. Københavns Kommune har vedtaget en træpolitik af bl.a. netop denne årsag (»Københavns Kommunes træpolitik 2018-2025«, Københavns Kommune, www.kk.dk). I stedet for at fælde eksisterende træer i byen mener forslagsstillerne, at eksisterende træer bør tænkes ind i byudviklingen, samtidig med at nye træer plantes. Det bør ske i samarbejde mellem kommunalforvaltningen, lokaludvalg og andre interessenter i området. Man bør lade sig inspirere af den britiske Tree Preservation Order og Københavns Kommunes træpolitik i forhold til træer i byen.

Gamle og ikoniske træer fældes også som led i skovdriften i danske skove. I 2017 oplyste Naturstyrelsen, at 3 pct. af de fældede løvtræer på Naturstyrelsens arealer over en 15-årig periode var over 120 år gamle (Miljø- og Fødevarerudvalget, MOF alm. del – spørgsmål 435, folketingsåret 2016-17). En del af de gamle træer »sikkerhedsfældes« i urørte statsskove, og der er derfor behov for skarpere regler for urørt statsskov.

Udvidelse af landbrugsjord og sammenlægning af marker resulterer også i, at mange af de gamle og ikoniske træer og læhegn lader livet rundtom i landet. Der er eksempel-

vis på ganske få år ryddet kilometervis af gamle jorddiger herhjemme. Træerne på jorddigerne kan være over 200 år gamle, og de udgør vigtige levesteder for forskellige dyr og arter i de dele af Danmark, hvor der er intensivt landbrug og dermed meget lidt natur (»Jorddiger og levende hegn: Naturens sidste tilflugtssted«, Danmarks Naturfredningsforening, www.dn.dk).

Beskyttelse af træer

I dag er der ikke nogen strukturel og helhjertet beskyttelse af træer ud fra deres økologiske værdi og rolle i opretholdelsen af biodiversiteten.

Fredning af træer kan ske med henvisning til naturbeskyttelsesloven eller bygningsloven, men er en langsom og sjældent. Udpegning af træer som bevaringsværdige sker i udarbejdelsen af konkrete lokalplaner og hører under planloven (»Københavns Kommunes træpolitik 2018-2025«, Københavns Kommune, www.kk.dk).

Gamle træer på eksempelvis jord- og stendiger var indtil 2004 beskyttet af naturbeskyttelsesloven § 3 og § 4, hvorefter jord- og stendigerne kom under museumslovens beskyttelse. I praksis betyder det, at træerne ikke længere bliver beskyttet ud fra en naturfaglig viden, men udelukkes fra en kulturfaglig prioritet, hvorfor beskyttelsen gælder jordvolden, stensætningen eller den kulturelle værdi – og ikke træer, buske og vegetation (»Jorddiger og levende hegn: Naturens sidste tilflugtssted«, Danmarks Naturfredningsforening, www.dn.dk).

Ifølge Danmarks Naturfredningsforening er der stor interesse for og opmærksomhed på værdien af gamle og ikoniske træer. Danmarks Naturfredningsforening har et evighedstræsprojekt (»Evighedstræer«, Danmarks Naturfredningsforening, www.dn.dk) og Naturstyrelsen et livstræsprojekt (»Livstræer«, Naturstyrelsen, www.naturstyrelsen.dk), som begge er afhængige af frivilliges udpegning og private træejeres villighed til at bevare træerne. Ingen af udpegningerne er juridisk bindende.

Inspiration

Ved udarbejdelse af det juridisk bindende grundlag til beskyttelse og bevarelse af gamle træer bør man lade sig inspirere af Københavns Kommunes træpolitik (»Københavns Kommunes træpolitik 2018-2025«, Københavns Kommune, www.kk.dk), hvor de beskyttede træer alle er eksisterende træer, som er inddelt i fire kategorier: Fredede træer, bevaringsværdige træer, ikoniske træer og evighedstræer. Generelt adskiller de fredede og bevaringsværdige træer sig ved at være beskyttet i henhold til lovgivning, mens ikoniske træer og evighedstræer er udpeget af Københavns Kommune og er omfattet af en politisk beskyttelse.

Man bør også lade sig inspirere af positive erfaringer fra

udlandet. I »Tree Preservation Bylaw« for Victoria, Canada, defineres et beskyttet træ som et træ med en stamme på mindst 30 cm i diameter (»Tree Preservation Bylaw«, City of Victoria, www.victoria.ca). Forskellige steder i Tyskland har man lignende diameterdefinitioner. Man kan med fordel arbejde med forskellige parametre for beskyttelse af bl.a. træer med stammer over en vis diameter eller med en alder på over 120 år for ask, 150 år for bøg og 170 år for eg afhængigt af træets hjemsted.

Derudover bør man beskytte træer af hensyn til biodiversitet, samfundsidentitet og kulturhistorie. I England og Wales sikrer The Tree Preservation Order en juridisk bindende beskyttelse af træer og skovstykker med særlig værdi for samfundet. Eksempelvis skal der tages ekstra hensyn til skovområder samt gamle træer og veterantræer. I 2018 gennemførte den britiske regering en lovændring, så udviklingsprojekter, der påvirker disse skovområder og træer, kun

kan gennemføres under særlige omstændigheder. I England og Wales skal byudviklere og lignende konsultere ngo'en The Ancient Inventory for at få tilladelse til at beskadige eller fælde et træ omfattet af beskyttelsen. Ifølge ngo'en The Woodland Trust medfører det, at man reducerer påvirkningen af gamle træer og veterantræer (»Protected trees – how to know which trees are protected«, Woodland Trust, den 17. juli 2020, www.woodlandtrust.org.uk).

Ved at bevare og beskytte træer vil forslagsstillerne sikre et grønnere og kulturhistorisk afsæt i byer og landskaber over hele landet. Hjemmehørende arter vil beholde deres levesteder, tabet af biodiversitet sænkes, og lagringen af kulstof fortsættes. Det er håbet, at beskyttelsen af træer i naturlandskaber også vil medføre øget fokus på nødvendigheden og værdien af dødt ved og generelt naturlige hydrologier og økosystemer omkring de gamle træer.

Skriftlig fremsættelse

Susanne Zimmer (UFG):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om beskyttelse og bevarelse af gamle træer på offentlige arealer.

(Beslutningsforslag nr. B 230)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.